

Innspill til arealplan for Sogndal kommune 2022-2032

Bakgrunn

Stisykling har de siste 15 årene hatt en enorm vekst, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Mange steder er det mulig å sykle store deler av året. Derfor har stisykling utviklet seg til å bli motivasjon for bosetting og satsningsområde for aktivitetsbasert reiseliv. Den moderne formen for friluftsliv kombinerer ofte elementer som fart, spenning og mestring. Dette har gjennom årene vist seg å appellere til et bredt spekter av folk; barn, unge og voksne. For mange har denne bruken av naturen satt verdien av disse områdene i et helt nytt lys. Dette har også vært veien til interesse for andre former for tradisjonelt friluftsliv.

Selv om Norge er full av stier, ser en mange steder at økt trafikk og nye aktiviteter fører til større slitasje på naturen og andre utfordringer i lokalområdene. Mange har sett at løsningen på dette er bedre tilrettelegging, noe som muliggjør at en kan videreføre og utvikle de positive effektene ved disse nye aktivitetene på en mer bærekraftig måte. Nå legger derfor flere byer og tettsteder til rette for stisykling som et gratis tilbud. Det blir tilrettelagt for både uorganisert og organisert sykkelaktivitet som kan benyttes store deler av året. Det tilrettelagte sykkeltilbudet er designet for en bred målgruppe; fra nybegynnere til erfarne syklister. Det siste året har en sett at stisykling er en ypperlig, individuell og uorganisert aktivitet som fortsatt har vært mulig innenfor regler for smittevern (COVID-19).

De fantastiske naturområdene i og rundt Sogndal har vist seg å være veldig egnet for de nye formene for friluftsliv. De siste 10-15 årene har det vært en sentral årsak for besøkende, studenter og tilflyttere. En ser også at mange velger Sogndal grunnet de allsidige mulighetene alle årstider, eksempelvis frikjøring på vinteren, stisykling og klatring vår, sommer og høst. Sogndal med omegn har et stort nettverk med stier i fantastiske naturlandskap. Dette er helt unikt i verdensklasse og har tiltrukket terrenesyklister fra hele Norge og resten av verden. I tillegg har en også sett at interessen blant lokale, unge som voksne, har økt samt at elektriske stisykler bringer nye brukergruppe og bruksmønstre i skogen.

Tross mulighetene for stisykling i Sogndal er dette, per i dag, et tilbud mange brukere samt næringsliv ikke får utnyttet. Dette hovedsakelig grunnet utfordringer knyttet til tilgjengelighet og bærekraft. Disse utfordringene ble også belyst gjennom Vestlandsforsknings studie innen flerbruk av naturen hvor forslag til hensiktsmessige tiltak er blitt foreslått¹. Vi mener nå det er på høy tid at Sogndal kommune tar en aktiv rolle i dette arbeidet og iverksetter gode tiltak for å ivareta naturen, utviklingspotensialet og det eksisterende miljøet for stisykling i Sogndal. Sogn Terrenghjelp har jobbet for å skape et best mulig tilbud for stisykling i Sogn siden 2013. Selv om vi har sett en positiv utvikling de siste årene mener vi det fortsatt eksisterer et stort potensiale for å utvikle bærekraftige sykkeltilbud i kommunen. Vi har fortsatt et sterkt ønske om å bidra, og kommer gjerne for å diskutere mer konkret hvordan vi ser for oss en mulig vei videre.

For mer informasjon om vårt arbeid, se sognterrenghjelp.no, [Facebook](#) og [Instagram](#).

Våre innspill til ny arealplan

Vi viser til Sogndal kommunen sin samfunnsplan og satsingsområde “Best på oppvekst” og “Skapt for aktiv livsstil”. ([Utfordrarbygda](#)). Flere av innspillene våre går direkte på målsettinger i denne delen av planen.

En naturlig, og høyst ønskelig, bieffekt av å ta vare på områder som er populære for stisykling er at samme område blir ivaretatt for alle som driver med friluftsliv. Mange stier både kan og bør nyttes av flere brukergrupper, til både moderne og tradisjonelt friluftsliv. Våre innspill under vil i stor grad innebære bedre tilrettelegging og tilgjengelighet både for syklister og alle andre som trives best i fri luft.

Ivareta eksisterende naturområder hvor stisykling er egnet og populært

Sogndal har et unikt naturlig utgangspunkt og stinett som tiltrekker seg friluftinteresserte og syklister fra hele verden - både besøkende og tilflyttere. Vi mener det er svært viktig at Sogndal identifiserer verdien av dette og jobber aktivt for å ivareta disse områdene på best mulig måte.

- Kartlegge områder som utgjør en sentral rolle i tilbudet for stisykling i Sogndal.
- Beskytt identifiserte områder fra utbygginger, omregulering etc.

¹ [Vestlandsforskning 2019, Presentasjon, Fleirbruk Sogndal - Kaupanger](#)

Planlagt og koordinert utvikling av tilbud for moderne friluftaktiviteter i Sogndal kommune

- Utarbeidelse av masterplan(er) som legger til rette for en framtidsrettet og bærekraftig utvikling av tilbudet for moderne friluftsliv - som ivaretar interesser både for grunneiere, lokale innbyggere og turistnæring.

Skape et breddetilbud innen moderne friluftaktiviteter

Per i dag er mye av de moderne friluftaktivitetene utilgjengelige for mange brukergrupper. Eksempelvis, for stisykling, har de fleste naturlige stier for variert vanskelighetsgrad for nybegynnere, unge og eldre, noe som hindrer rekruttering og øker terskelen for at disse vil fortsette med sykling som aktivitet etc.

Mål:

- Etablering av sykkelstier som passer alle ferdighetsnivåer og aldersgrupper. Bygge et stisykkel-tilbud for både barn/unge (rekruttering), mosjonister og eldre, i tillegg til aktive ryttere som satser på stisykling etc.
- Skape aktivitetstilbud innen moderne friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse. Utvikling av sykkelløype for sittesykler (adaptive mountainbike) i forbindelse med stinettverk .

Øke tilgjengelighet til eksisterende stier og framtidig stinettverk

Sogndal har naturområder i verdensklasse som muliggjør et stort spekter av friluftaktiviteter. Men per i dag er en veldig stor andel av de potensielle brukerne i kommunen nesten helt avhengig av bil for å nå disse områdene. Ikke bare er dette uønsket i et klima-perspektiv, men det er også en stor gruppe som ikke har eller har tilgang/mulighet til egen bil (studenter, FHS mm.). Dette gjør terskelen for å ta del i disse aktivitetene høy. I tillegg er det også begrenset informasjon om hvor aktiviteter som stisykling er egnet og uegnet i Sogndal.

- Bedre mulighetene for transport av sykkel på buss. Eksempelvis utvendig stativer på busser (foran eller bak), som reduserer tilskitning av buss innvendig. Tiltaket vil også være relevant i situasjoner hvor el-sykler benyttes til "last-mile" transport fra busstopp til destinasjon for generell transport.
- Etablere felles utfartssteder (trailheads) i områder med mye stisykling. Dette inkluderer;
 - Parkering
 - Informasjonstavler med viktige meldinger, kart mm.
 - Vaskestasjon for sykler (for rene sykler på buss, studenter uten tilgang på vaskemuligheter etc.)
 - Plassering i tilknytning til buss/kollektivtransport.
- Etablere egnede og trygge ferdsels-traseer fra trailheads til de mest populære sti-områdene.
- Bedre skilting i eksisterende og framtidig stier, både til nytte for syklister og andre brukergrupper.
- Digital plattform/tjeneste for stisykling
 - Muliggjør kanalisering av ferdsel til bærekraftige stier som er best egnet for sykling og kan vedlikeholdes
 - Synliggjøre gode/egnede stier for sykling
 - Gi meldinger til brukere om lokale forhold (jakt, byggingsarbeide, andre problemområder etc.)

Støtte lag og frivillige organisasjoner i å gjøre vedlikehold og tilrettelegging for aktiviteter i skog og mark

Økt trafikk på stier fører til økt slitasje. Økt slitasje fører til behov for vedlikehold. Videre fører vekst om våren til at mange stier gror igjen samt at trefall som blir liggende for lenge fører farer og uønskede alternative stitraséer.

- Støtte lag og organisasjoner i å etablere avtaler og løyver for å rydde og vedlikeholde eksisterende stier som opplever mye bruk og sykkelaktivitet.
- Støtte lag og organisasjoner i utvikling og tilrettelegging for stisykling i Sogndal.

Dedikerte arealer til utvikling av stier for stisykling

Dedikerte sykkelstier og stinettverk, sammensatt av mange forskjellige stisegmenter, har flere hensikter. Konstruerte sykkelstier designes for å oppnå sammenhengende vanskelighetsgrader som gir forutsigbarhet og muliggjør rekruttering og utvikling. Stier bygges etter bærekraftige prinsipper med mål om å tåle mye bruk, også i varierende værforhold, samt mål om å minimere slitasje og gode muligheter for vedlikehold. I tillegg designes stier med trygghet i fokus, eksempelvis med gode siktbaner i krevende partier, naturlig fartsreduserende elementer etc. Dedikerte stinettverk er også et godt tiltak for kanalisering av ferdsel og vil være et bærekraftig alternativ for sykling i våte perioder hvor slitasje på naturlige stier er en utfordring.

- Sette av definerte områder med egnede kvaliteter for sykling hvor det skal utvikles stinettverk for sykling. Disse områdene vil trolig også kunne brukes til andre former for egenorganisert aktivitet.
- Etablere et tilbud for stisykling i nær tilknytning (sykkellavstand) til alle tettstedene i Sogndal Kommune.

Etablering av pumtracks, hopp-linjer og teknikk-arenaer

Pumtracks og teknikk-arenaer er svært gode anlegg for rekruttering og utvikling av sykkelferdigheter - både for bruk på stier i skogen eller generell ferdsel på sykkel. Asfalterte pumtracks er flerbruksanlegg (sykler, sparkesykler, rullebrett, rullekøyter mm.) som er tilnærmet vedlikeholdsfrie, arealeffektive og et attraktivt tilbud for folk i alle aldre og på ulike ferdighetsnivåer.

- Sette av areal til- og etablere pumtracks og teknikk-arena for sykling i alle tettsteder i kommunen.

Foslag til områder som etableres, utvikles og sikres for bærekraftig friluftaktivitet

Sogn Terrengsykkel foreslår følgende områder i Sogndal kommune som aktuelle og grunnlag for videre diskusjon og avklaringer/strategi. Det understrekes samtidig at foreslåtte områder fremfor alt er fremstilt for å peke på det økende behovet for sikring av friluftaktivitet rundt nevnte tettsteder:

- Aksen Storamyr - Vesterland feriepark - idrettsparken på Kaupanger
- Kleppaområdet på Leikanger
- Røvhaugane - Kvam i Sogndal
- Hodlekve